

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 30/2020-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. januára 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]
[REDACTED], zastúpenej advokátkou [REDACTED]
[REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 Co 288/2016 z 28. septembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] odmieta ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola (v elektronickej podobe bez autorizácie, pozn.) 30. novembra 2019 (dodatočne 4. decembra 2019 v listinnej podobe, pozn.) doručená ústavná sťažnosť [REDACTED]

6. Žalobkyne a právna predchodkyňa žalovaného vo 4. rade proti uzneseniu okresného súdu podali riadne a včas odvolanie – riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté uznesením krajského súdu okrem iného tak, že uznesenie okresného súdu sa v časti III. výroku mení tak, že žalobkyne majú proti sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Uznesenie okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 16. novembra 2016.

7. Sťažovateľka podala proti uzneseniu krajského súdu včas dovolanie – mimoriadny opravný prostriedok, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1 Cdo 86/2018 zo 16. júla 2019 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) tak, že dovolanie sťažovateľky pre neprípustnosť odmietol. Sťažovateľke bolo uznesenie najvyššieho súdu doručené 30. septembra 2019.

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti okrem iného uviedla:

«... Sťažovateľka z hľadiska jej práva na spravodlivé súdne konanie napáda správnosť a zákonnosť rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne 5 Co /288/2016-510 zo dňa 28.9.2016 ako súdu odvolacieho, ktorý založil svoje zmeňujúce rozhodnutie v porovnaní so súdom prvého stupňa na právnom názore odlišnom od právneho názoru súdu prvého stupňa...

... medzi účastníkmi nebolo sporné, že došlo k reálnej del'be pôvodnej pozemno-knižnej parcely č. 899/1, avšak bolo sporné komu z pôvodných pozemno-knižných spoluvlastníkov aká konkrétna vymedzená časť patrí a v akej výmere.

Sťažovateľka nikdy nenamietala reálnu del'bu z r. 1952 z dôvodu jej neexistencie ale dovolila si v podaní odvolaní namietat' neexistenciu naliehavého právneho záujmu najmä, keď sa žalobkyne zmenou žaloby domáhali vydania rozsudku v takom znení ako sťažovateľka navrhovala uzavretie mimosúdnej dohody o vyporiadaní. S touto odvolacou námietkou sťažovateľky sa KS v Trenčíne v odvolacom konaní 5 Co 220/2014 nestotožnil a rozhodnutie OS Trenčín potvrdil...

Okresný súd Trenčín, ktorý následne rozhodoval o trovách konania v uznesení 7C/101/2003- 479 zo dňa 07.05.2015 zohľadnil námietky sťažovateľky, ktoré sa týkali náhrady trov konania a žalobkyniam 1, 2 náhradu trov konania nepriznal.

KS v Trenčíne ako súd odvolací v napadnutom uznesení dôvody rozhodnutia OS Trenčín v otázke priznania trov konania nevzal do úvahy, vôbec neprihliadol na tú skutočnosť, že sťažovateľka svojím postojom nedala podnet na podanie žaloby, dôkazné spor zavinili samotné žalobkyne 1, 2, ktoré podali žalobu na určenie vlastníctva k pozemku vyčlenenému z EKN parcely č. [REDAKOVANÉ] k. ú. [REDAKOVANÉ] podľa neprávneho geometrického plánu a ktorý v skutočnosti nezodpovedal reálnej del'be z r. 1952 medzi právnymi predchodcami žalobkýň a sťažovateľky...

Napriek uvedenému odvolací súd v napadnutom rozhodnutí bez preskúmania merita veci neprípustné stroho použil ust. § 255 ods. (1) C. s. p a zmenil rozhodnutie súdu I, stupňa a zaviazal iba sťažovateľku zaplatiť žalobkyniam 1, 2 v podstate za nesprávne podanú žalobu trovy konania vo výške 100 %. Napadnuté rozhodnutie predstavuje pre sťažovateľku neprimeranú tvrdosť a porušenie práva na spravodlivé súdne konanie...

S účinnosťou od 01.07.2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“). Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP. Zároveň však uvedený právny predpis v ustanovení § 470 ods. 2 stanovuje výnimky z tohto základného pravidla. Podľa tohto ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované...

Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí sa v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania s poukazom na rozhodnutie súdu I stupňa sa vôbec nezaoberal použitím ustanovenia § 257 CSP, ktorého účelom je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolútného práva...

Ustanovenie § 257 ods. 1 CSP je teda zákonné ustanovenie, ktoré z hľadiska náhrady trov konania predstavuje určitú formu výnimky zo všeobecne platnej zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducim tvrdostiam...

Pri uplatnení aplikácie § 257 CSP je treba prihliadnuť najmä na okolnosti, či strana, ktorej sa priznáva náhrada trov konania, uviedla skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý jej patril.

Odvolací súd tieto prejavy neskúmal, inak by musel dospieť k záveru, že výsledok súdneho sporu korešponduje v konaní uplatnením tvrdeniam a dôkazom zo strany sťažovateľky a zaviazanie sťažovateľky (žalovaná 1) na plnú náhradu trov konania predstavuje neprimeranú tvrdosť...»

9. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo [redacted] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 5 Co /288/2016-510 zo dňa 28.9.2016 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 5 Co /288/2016-510 zo dňa 28.9.2016 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia v sume 431,18 € (slovom štyristotridsaťjeden eur a osemnásť centov) na účet jej právnej zástupkyne [redacted] do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu..“

II.

Relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je

s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

14. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie

ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

17. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 288/2016 z 28. septembra 2016.

18. Kľúčová námietka sťažovateľky spočíva v tvrdení, že uznesenie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď na rozdiel od právneho posúdenia veci okresným súdom, ktorý aplikoval na rozhodnutie o náhrade trov konania § 143 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom v rozhodujúcom období, v zmysle ktorého odporca, ktorý nemal úspech vo veci, má právo na náhradu trov konania proti navrhovateľovi, ak svojím správaním nedal príčinu na podanie návrhu na začatie konania, krajský súd s poukazom na § 470 ods. 1 a 2 prvú vetu zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) účinného od 1. júla 2016, ktorým bol Občiansky súdny poriadok zrušený, aplikujúc § 255 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, žalobkyniam podľa jeho názoru majúcim plný úspech vo veci priznal proti sťažovateľke (žalovanej) nárok na plnú náhradu trov konania.

19. Sťažovateľka ďalej namieta, že svojím správaním nedala nijakú príčinu na podanie žaloby, a preto priznanie nároku žalobkyniam na plnú náhradu trov konania proti nej je neprimeranou tvrdosťou.

20. Sťažovateľka tiež vytýka krajskému súdu, že sa nezaoberal možnou aplikáciou § 257 CSP, v zmysle ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, a navyše je uznesenie krajského súdu pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné.

21. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

22. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

23. Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu. V nadväznosti

na túto skutočnosť, riadiac sa zásadou materiálnej ochrany ústavnosti, rešpektujúc rozhodovacia činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva (m. m. rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolská a Zvolský v. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54) a vychádzajúc zo svojej (už) ustálenej judikatúry, ústavný súd uvádza, že v prípade procesného rozhodnutia dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania považuje lehotu na podanie ústavnej sťažnosti ustanovenú v § 124 zákona o ústavnom súde (predtým § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, pozn.) v zásade za zachovanú (s výnimkou prípadov, kde to konkrétne okolnosti posudzovanej veci zjavne vylučujú) aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu, ak bola táto lehota dodržaná vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu dovolacieho súdu (m. m. IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, IV. ÚS 394/2013).

24. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštatoval, že podanie neprípustného dovolania – mimoriadneho opravného prostriedku nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za vyčerpanie účinného prostriedku nápravy v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V prípade, že dovolanie nie je prípustné, nemožno ho považovať za účinný procesný prostriedok, ktorý zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd (II. ÚS 64/06, II. ÚS 103/09).

25. V súvislosti s týmto právnym názorom ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej opravným prostriedkom, ktorým je podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde podmienená prípustnosť ústavnej sťažnosti, nemôže byť každý v zákone predvídaný opravný prostriedok, ale iba taký, po podaní ktorého sa rozvinú procesné vzťahy v príslušnom konaní, ktoré vedú k prerokovaniu a rozhodnutiu vo veci samej (m. m. II. ÚS 77/06, IV. ÚS 547/2012).

26. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho (krajského) súdu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný, nemožno prihliadať na rozhodnutie dovolacieho súdu o jeho odmietnutí v súvislosti s plynutím lehoty

na podanie sťažnosti podľa § 124 zákona o ústavnom súde (I. ÚS 88/2019, I. ÚS 312/2019, II. ÚS 103/09, II. ÚS 295/2019). Nepripustné dovolanie nemožno totiž z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný a dostupný právny prostriedok nápravy, ktorý je predpokladom (podmienkou) podania ústavnej sťažnosti na ústavnom súde podľa tohto článku ústavy, a na jeho podanie nie je preto z hľadiska plynutia uvedenej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti na ústavnom súde možné prihliadať.

27. V zmysle § 447 písm. c) CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

28. Podľa zistenia ústavného súdu dovolanie sťažovateľky ako mimoriadny opravný prostriedok proti uzneseniu krajského súdu bolo uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu s poukazom na § 447 písm. c) CSP odmietnuté pre jeho neprípustnosť.

29. V danej veci lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu proti uzneseniu krajského súdu začala plynúť právoplatnosťou tohto rozhodnutia, t. j. 16. novembra 2016. Sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť 30. novembra 2019, teda v čase, keď nepochybne uplynula dvojmesačná lehota podľa § 124 zákona o ústavnom súde.

30. Pretože zákon o ústavnom súde neumožňuje odpustiť zmeškanie tejto lehoty, o čo inak sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti ani nežiadala, ústavný súd ústavnú sťažnosť, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu, odmietol ako oneskorene podanú [v zmysle § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde].

31. Vzhľadom na to, že ústavný súd nemohol vykonať meritórny prieskum rozhodnutia krajského súdu z dôvodu jeho oneskorenosti a sťažovateľka nenamietala porušenie svojich práv uznesením najvyššieho súdu, nemohol preto ústavný súd preskúmať postup a rozhodnutie dovolacieho súdu.

32. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu